

CHEM-A1230 – Orgaanisen kemian perusteet

Prof. Juha Siitonen
Aalto-yliopisto
Kevätlukukausi 2022

Kurssikello

1.

Molekyylin rakenne

2.

Additio karbonyyliin

3.

Substituutio karbonyyliin

4.

Enolaatti nukleofiilinä

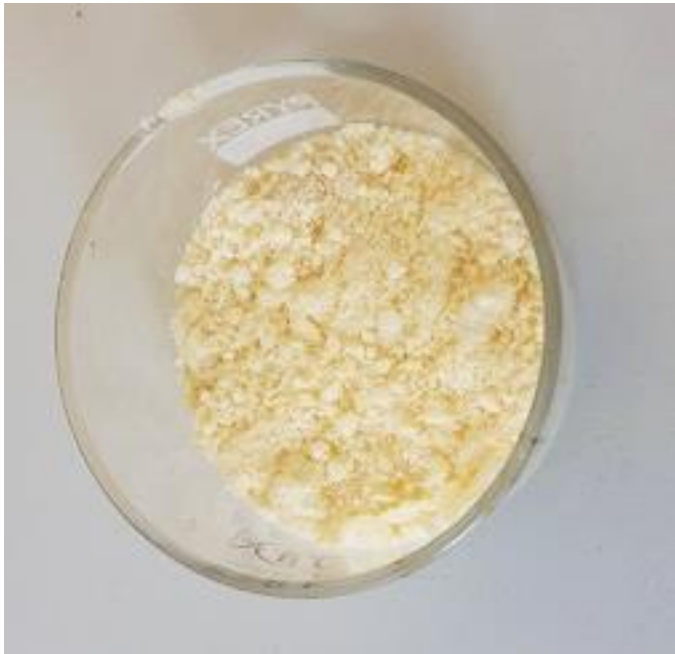
Yksikkö 1.4:
Molekyylien rakennetutkimus

Clayden kappale 3, 13
Harjoitustehtäväpaketti 4

Preludi:

Molekyylin rakenteen selvittäminen kokeellisesti

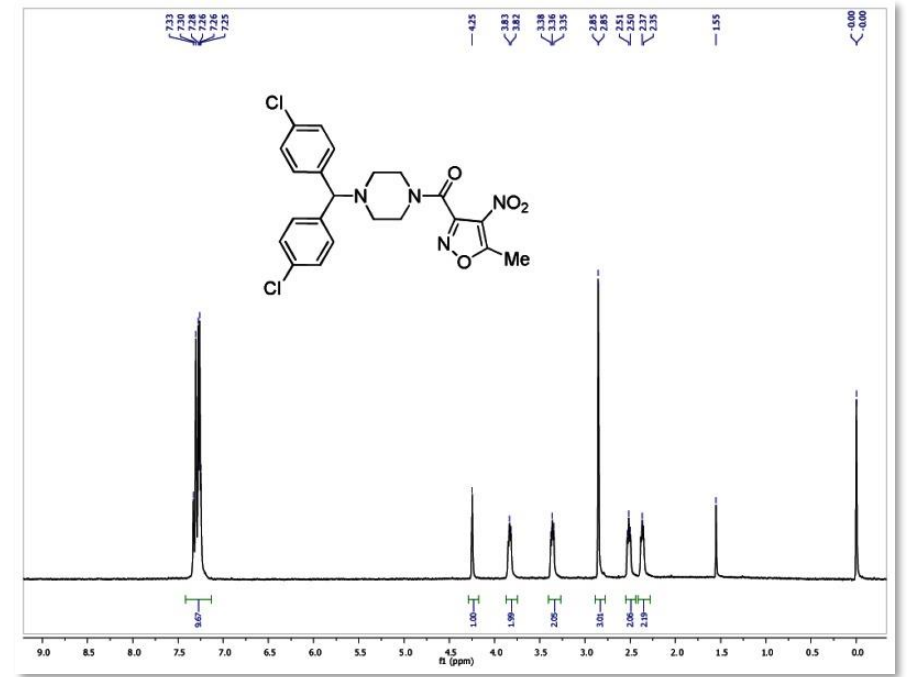
Tyypillinen workflow

Synteesituote

NMR-spektrometri

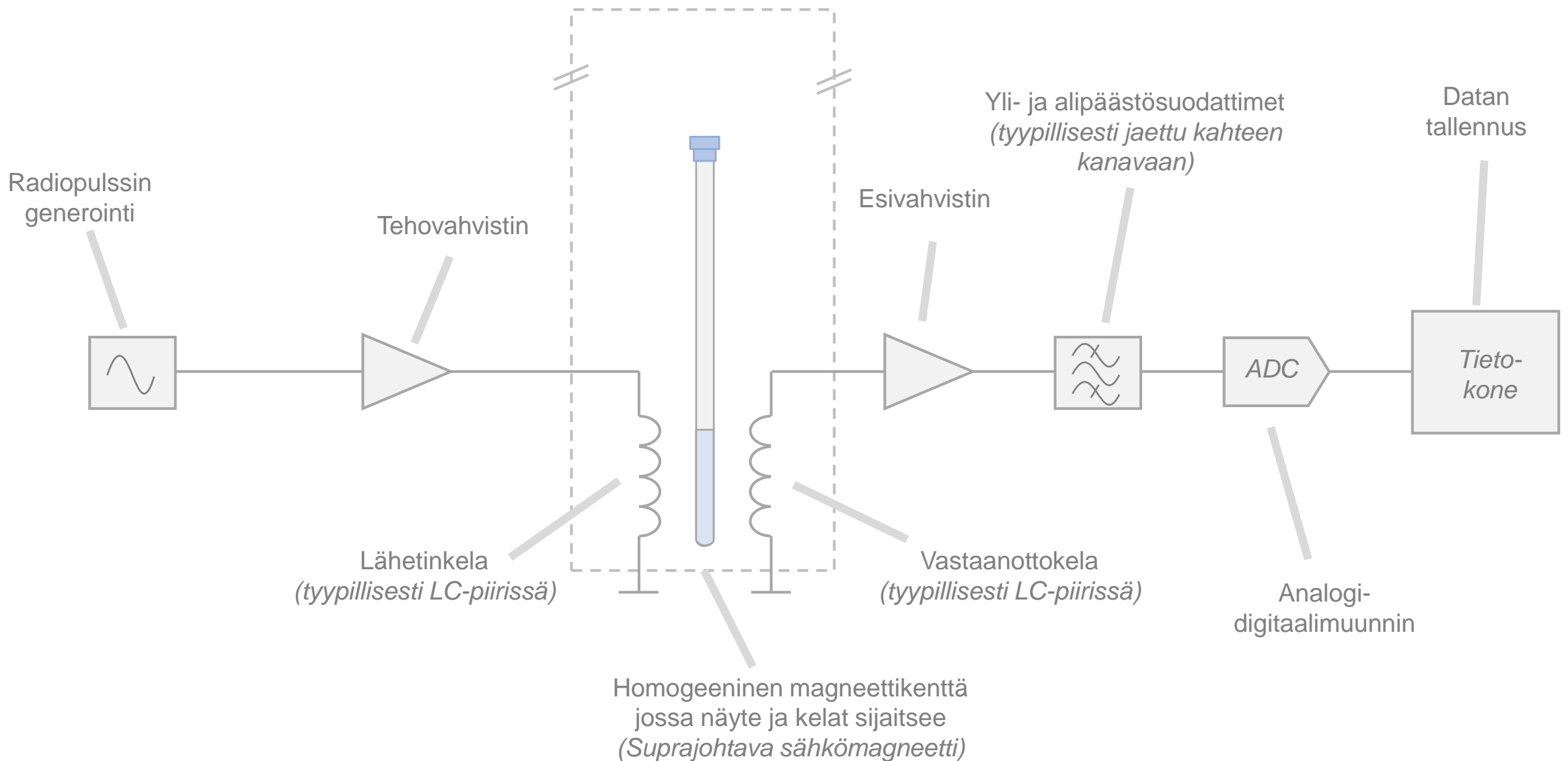

NMR-spektri

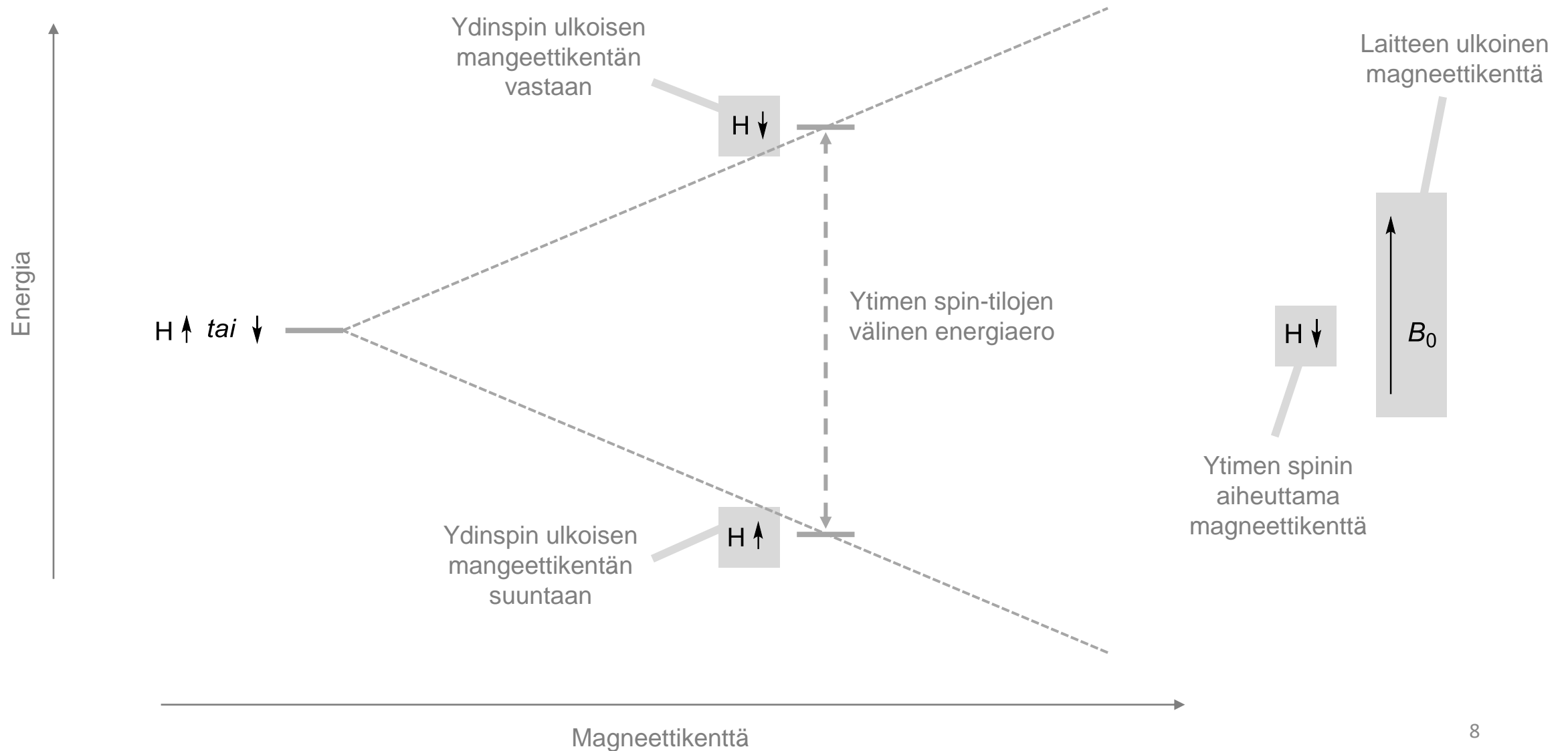
Näytös 2:

Ydinmagneettinen resonanssispektrometri

Ydinmagneettisen resonanssispektrometrin perusrakenne

Protonispektrin fysikaalinen tausta: Manipuloidaan ytimen spin-tilaa

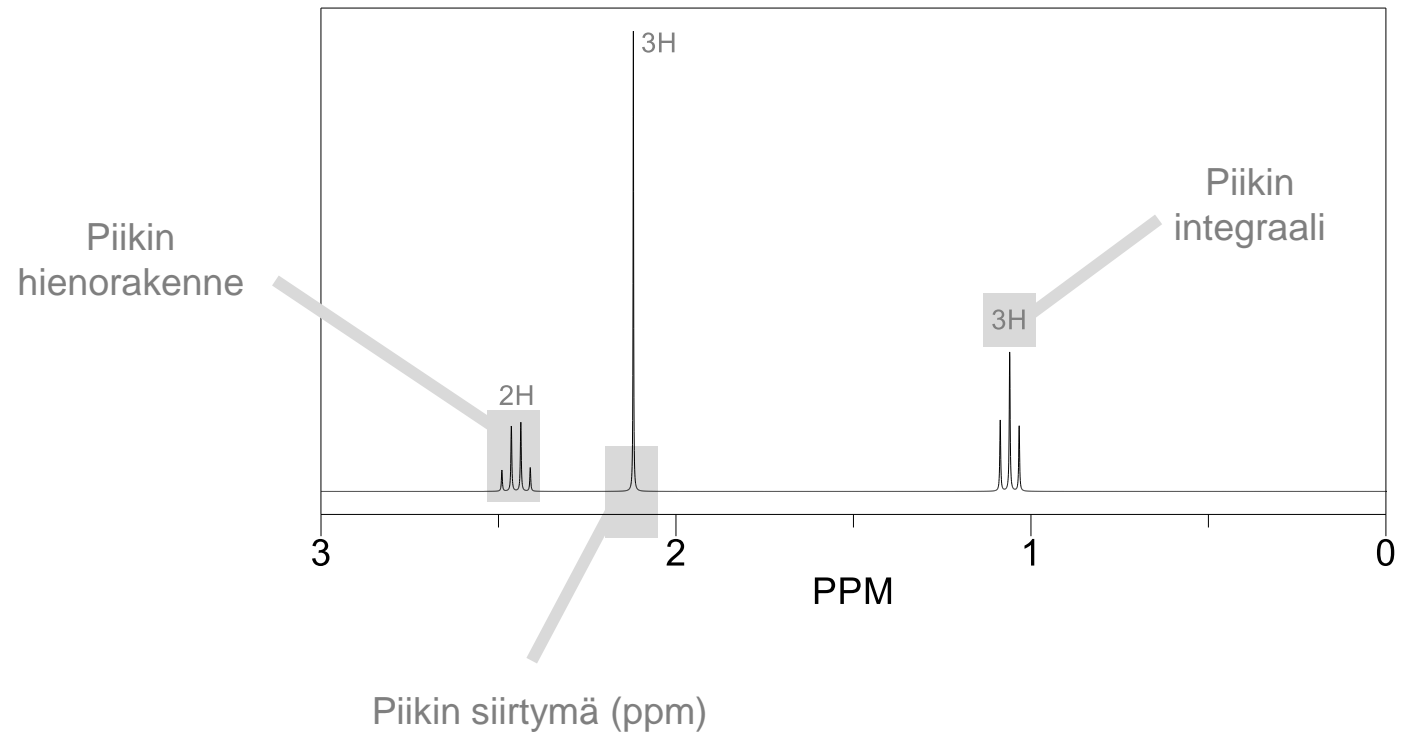

Näytös 2:

NMR-spektrin tulkinta

NMR: Kolmen tyypistä informaatiota

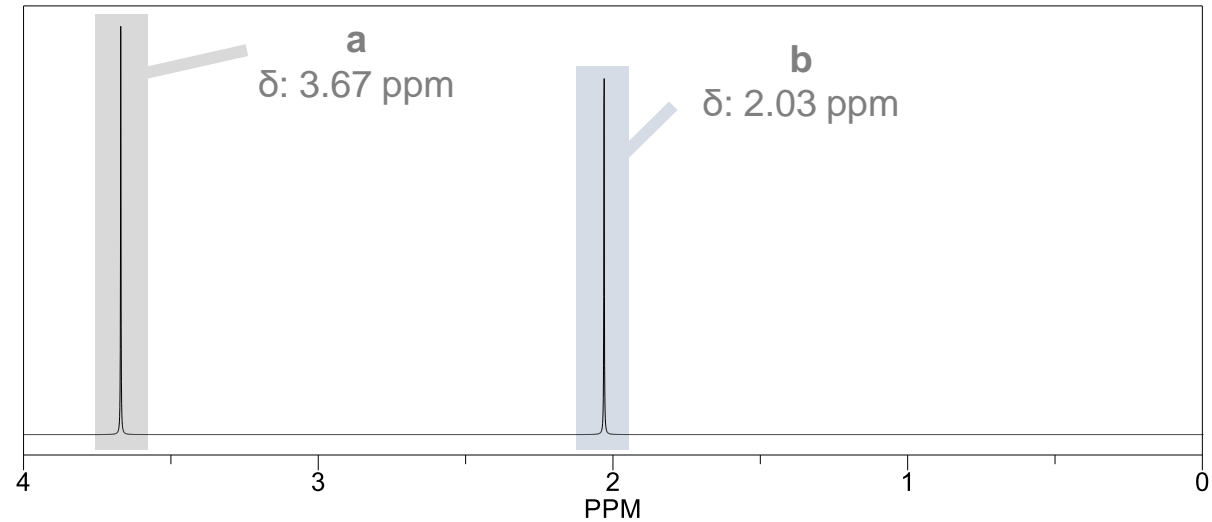
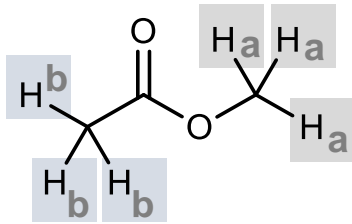

Näytös 2:

Siirtymä

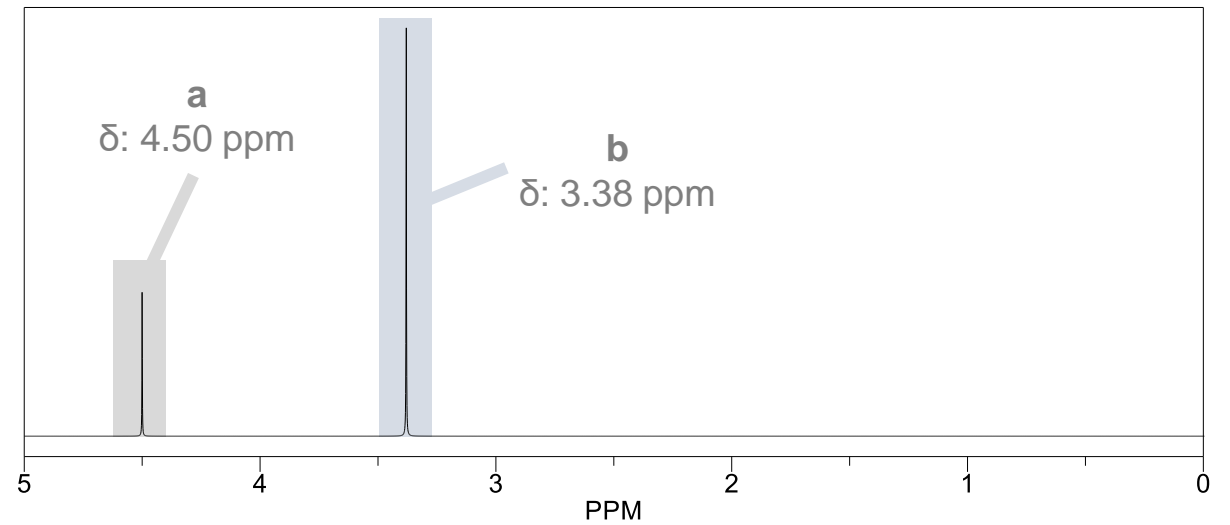
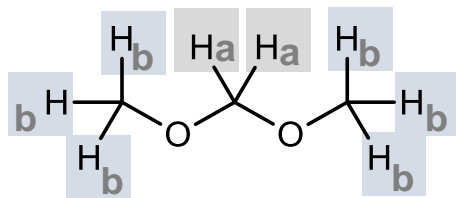
Informaatiotyyppi 1: **Siirtymä** (eli missä piikki sijaitsee)

- **Sääntö:** Matalan elektronitiheyden hiiliin kiinnittyneillä vedyillä on suurempi siirtymä. Elektronitiheys heikentää ulkoista magneettikenttää → eri energiaero ydinspinin tiloille → eri siirtymä (*energia*).

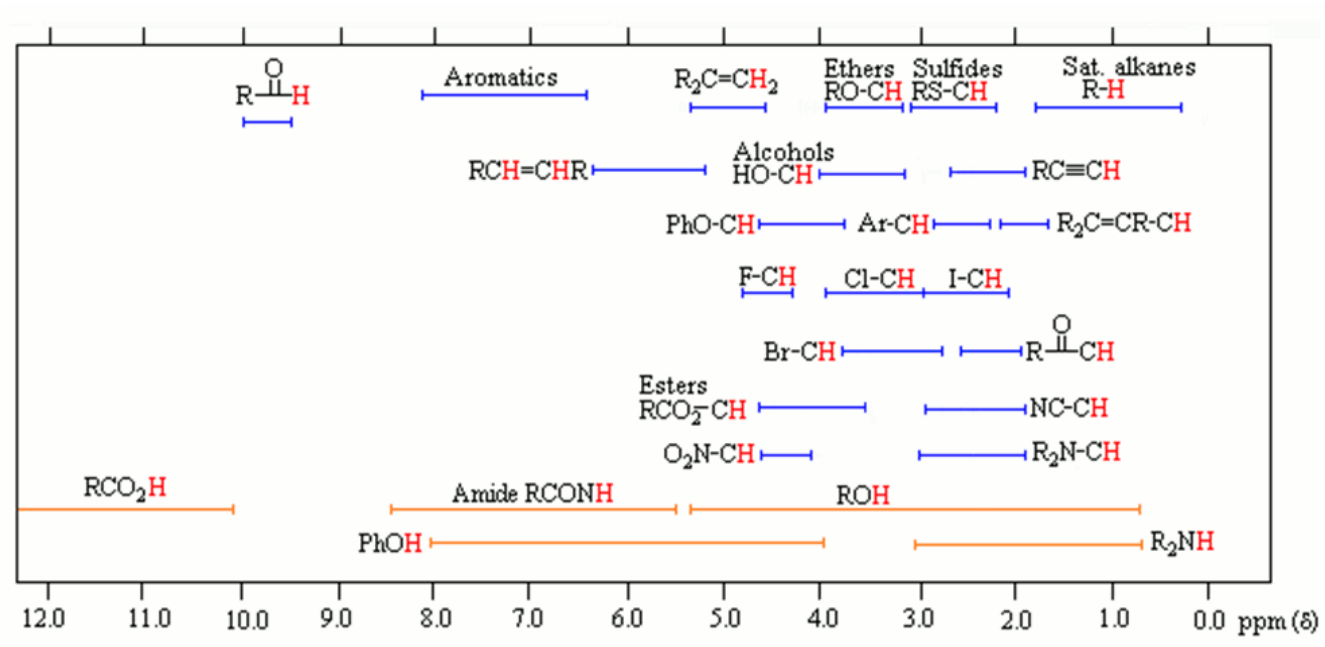

Informaatiotyyppi 1: **Siirtymä**

- **Sääntö:** Kemiallisesti samanlaiset vedyt antavat vain yhden piikin jolla on sama siirtymä! Tarkkana symmetrian kanssa.

Yleisimmät siirtymäalueet: Cheatsheet

Tarkempaa siirtymädataa saatavilla Reich collectionissa:

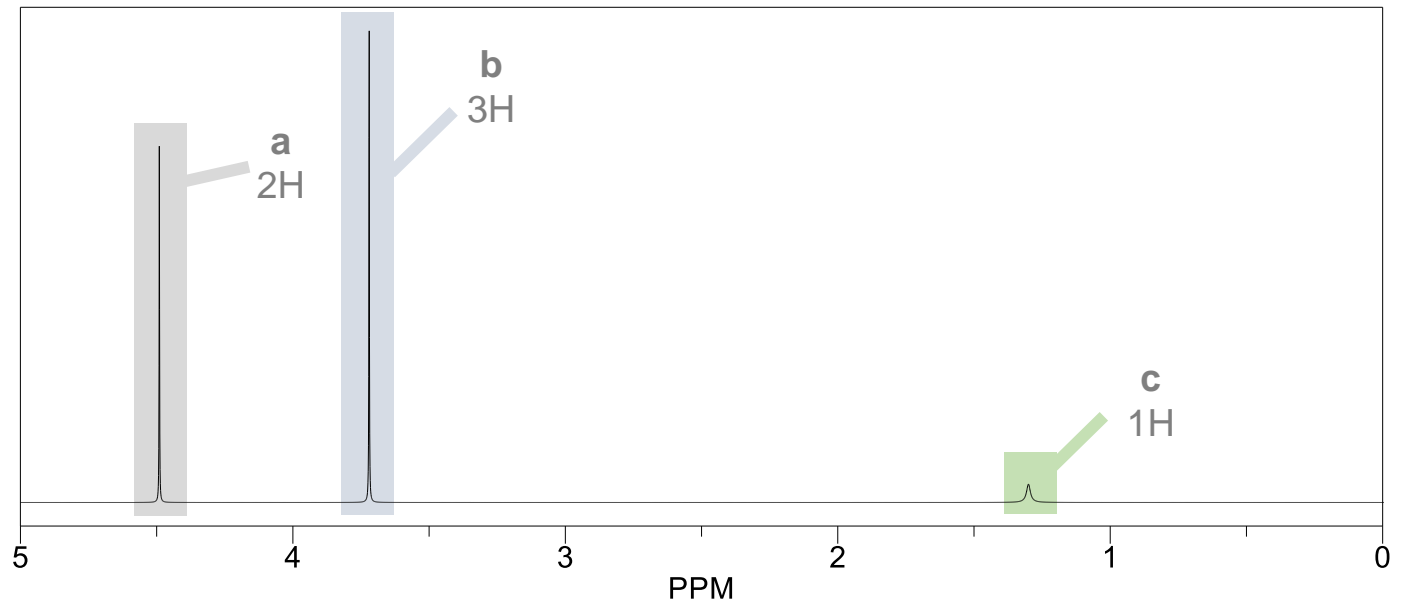
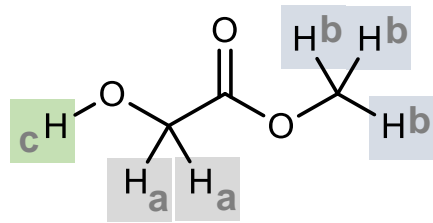
https://organicchemistrydata.org/hansreich/resources/nmr/?index=nmr_index%2F1H_shift

Näytös 2:

Integraali

Informaatiotyyppi 2: **Integraali** (eli miten iso piikin pinta-ala on)

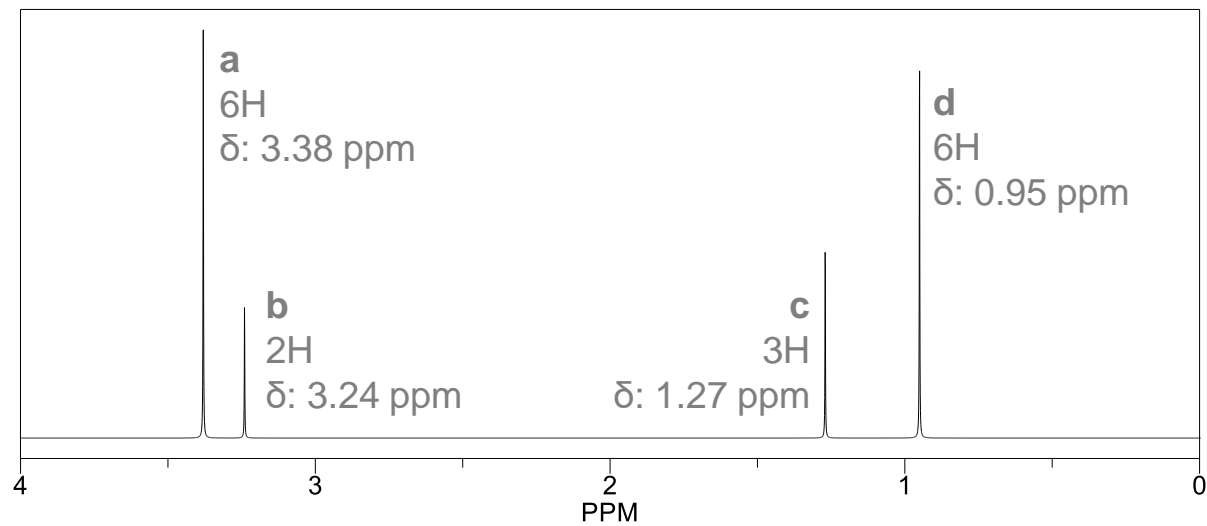
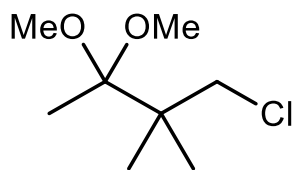
- **Sääntö:** Piikin pinta-ala vastaa signaalin antavien vetyjen määrää.

Tehtävä 1: Assignoi piikit

- Alla on esitetty seuraavan molekyylin $^1\text{H-NMR}$ spektri. Assignoi piikit.

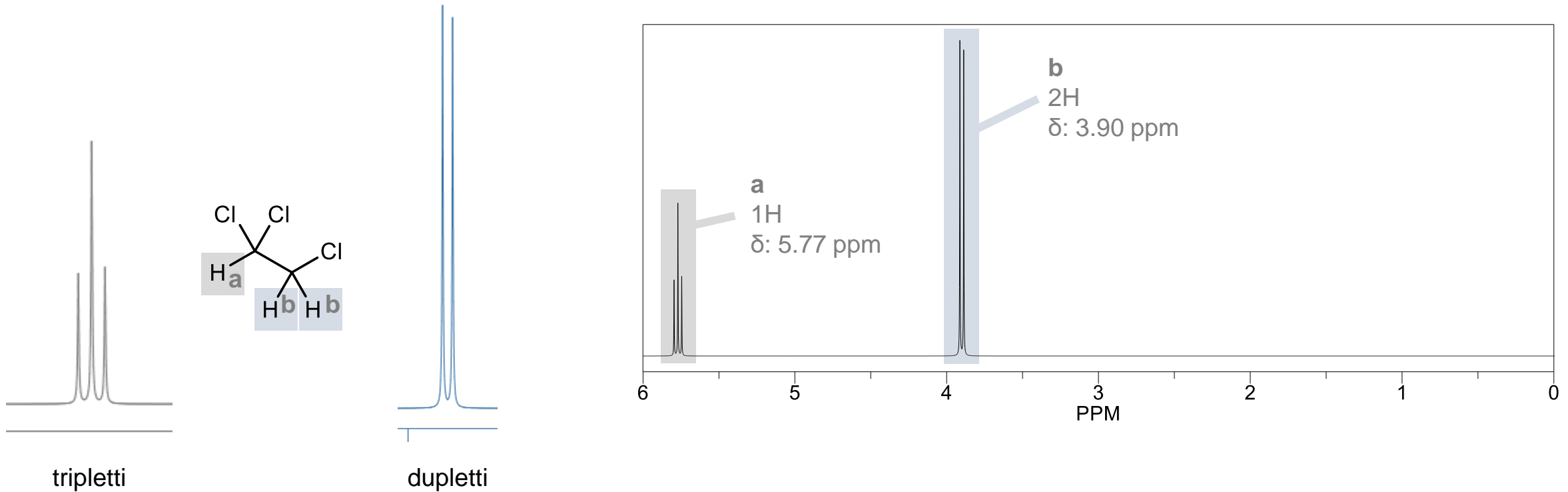

Näytös 3:

KytKentä

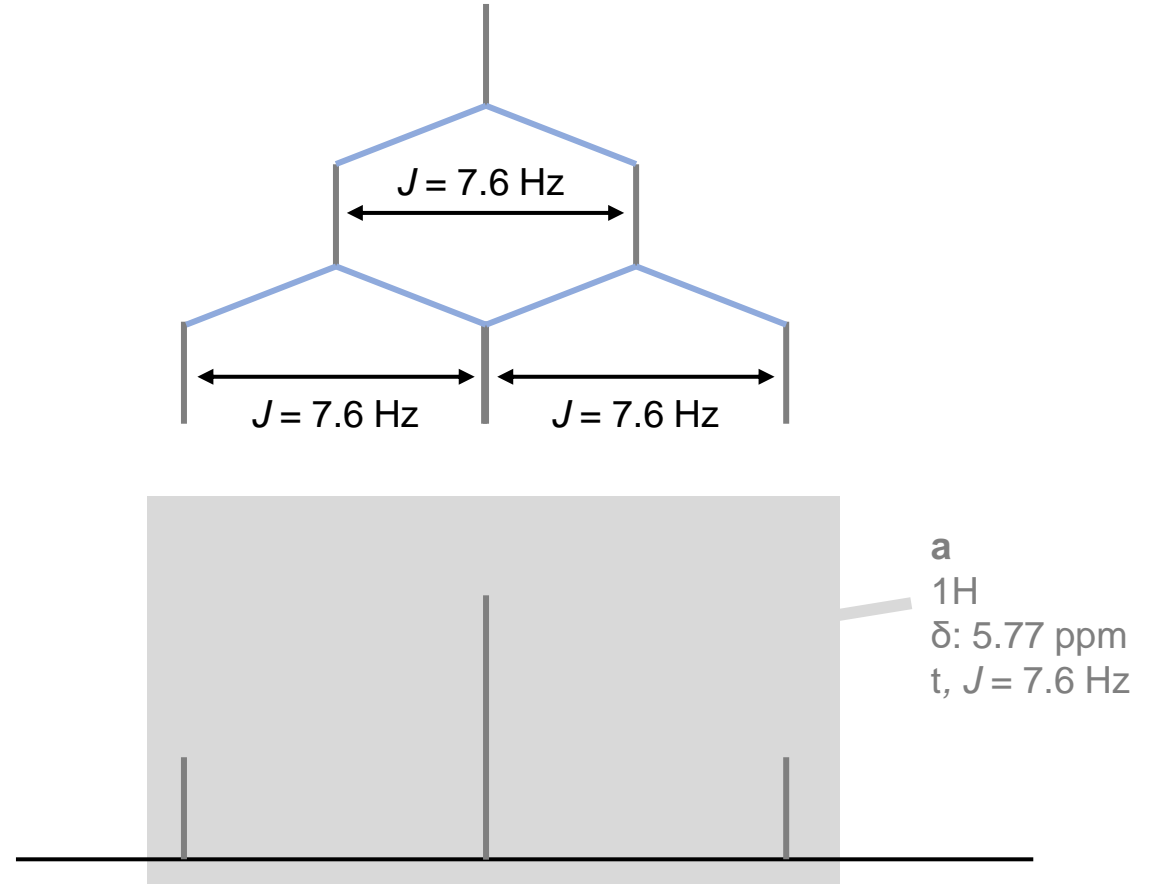
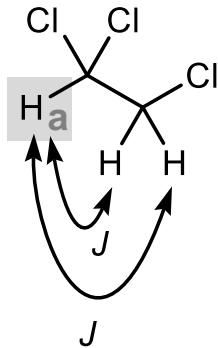
Vedyt kytkevät toisiinsa

- Sääntö:** Jokainen viereisessä atomissa oleva vety jakaa signaalin kahtia. Läheisten atomien spin-tila muokkaa lokaalia magneettikenttää → yksi ydin voi nähdä useamman eri kvanttitilan riippuen muiden läheisten ytimien spin-tiloista → piikki jakautuu useampaan huippuun (*eri energia*).

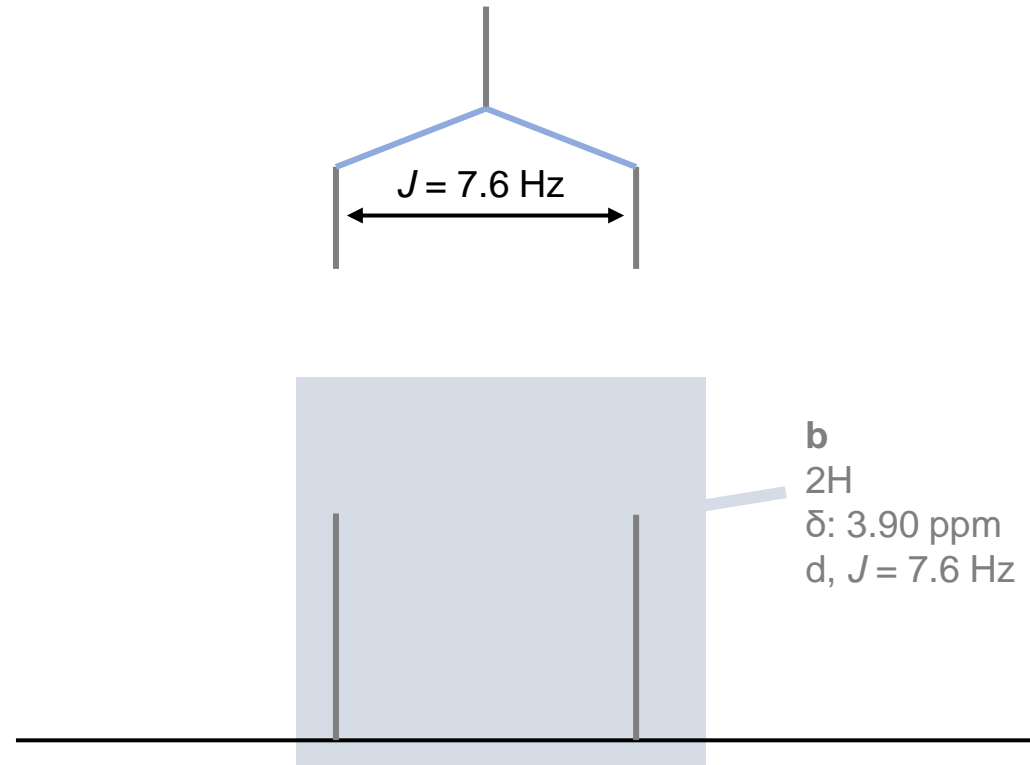
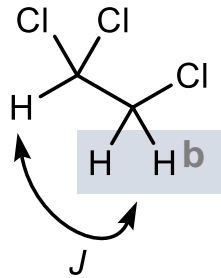
Mistä piikin hienorakenne syntyy? (H_a -protoni)

- KytKentäpuu selventää tilannetta. H_a kytkee molempiin viereisiin vetyihin samalla $J = 7.6$ Hz kytKennällä, joten sen signaali jakautuu kahdesti kahtia. Ennustettu piikkimuoto on tripletti.

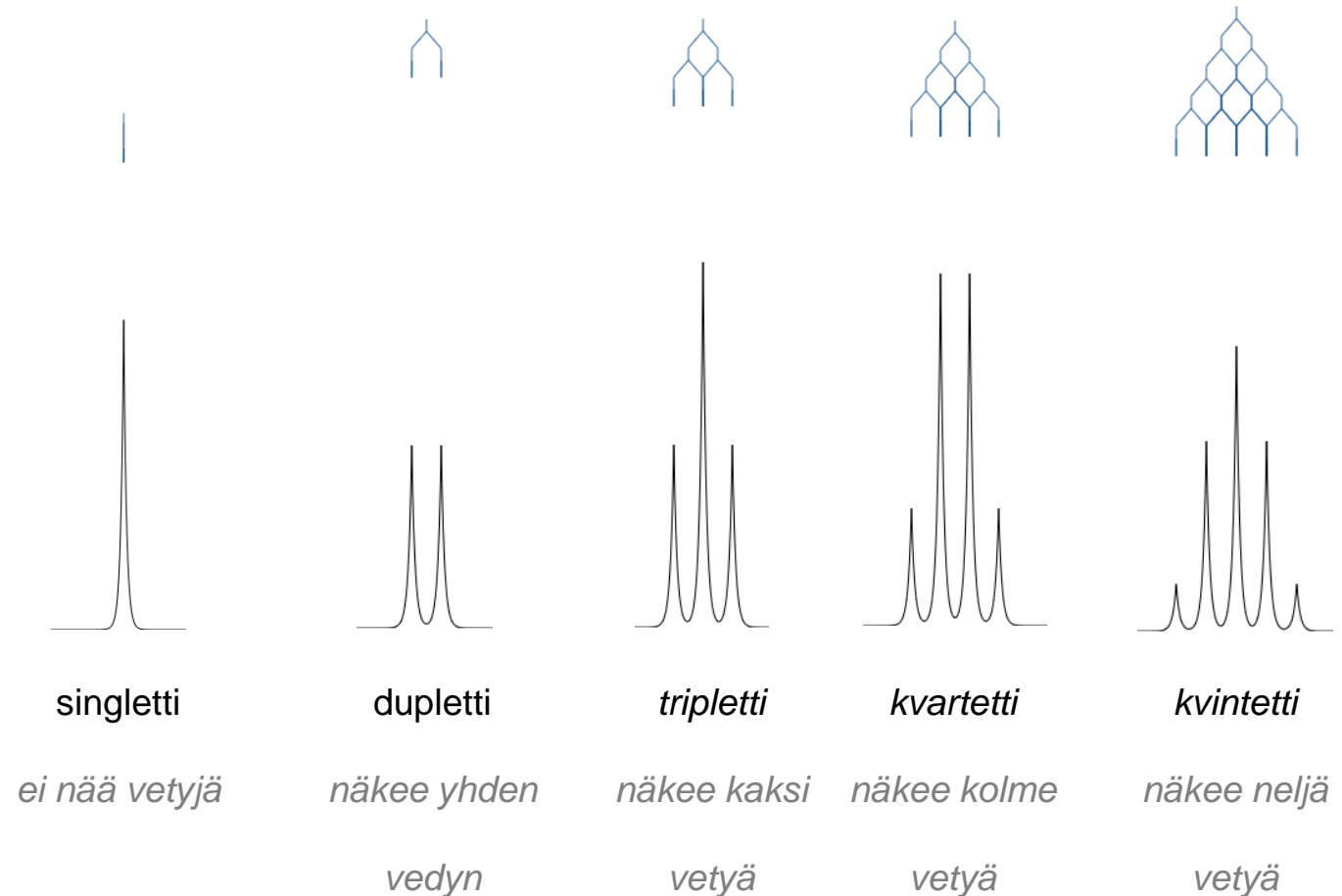
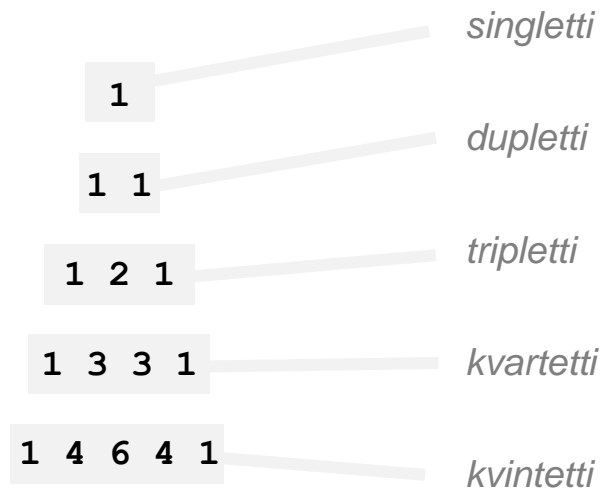
Mistä piikin hienorakenne syntyy? (H_b -protoni)

- KytKentäpuu selventää tilannetta. H_b -vedyt ovat identtiset, joten ne kytkevät yhdessä toiseen viereiseen vetyyn $J = 7.6$ Hz kytkennällä, joten sen signaali jakautuu kahtia. Ennustettu piikkimuoto on dupletti.

Karkeaan ennustamiseen sopiva sääntö: $n+1$

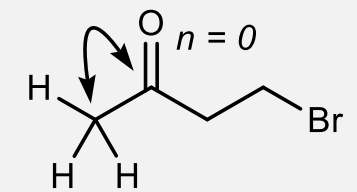
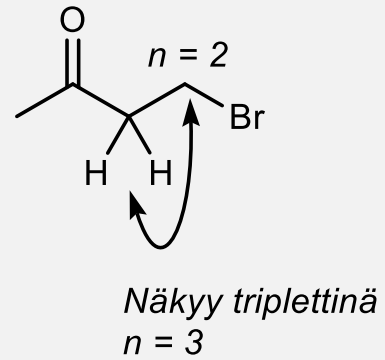
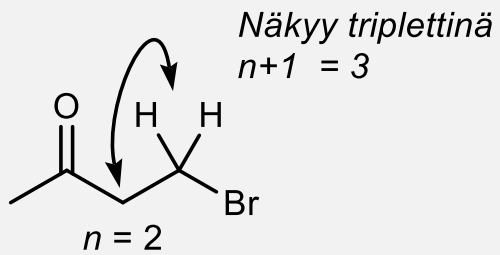
- **$n+1$ -sääntö:** Yksinkertaisissa tapauksissa voidaan katsoa atomin viereisten vetyjen määrä (n) ja kytkeytymiskuvio on muotoa $n+1$. Tämä on suoraa seurausta kytkeytymispuusta!

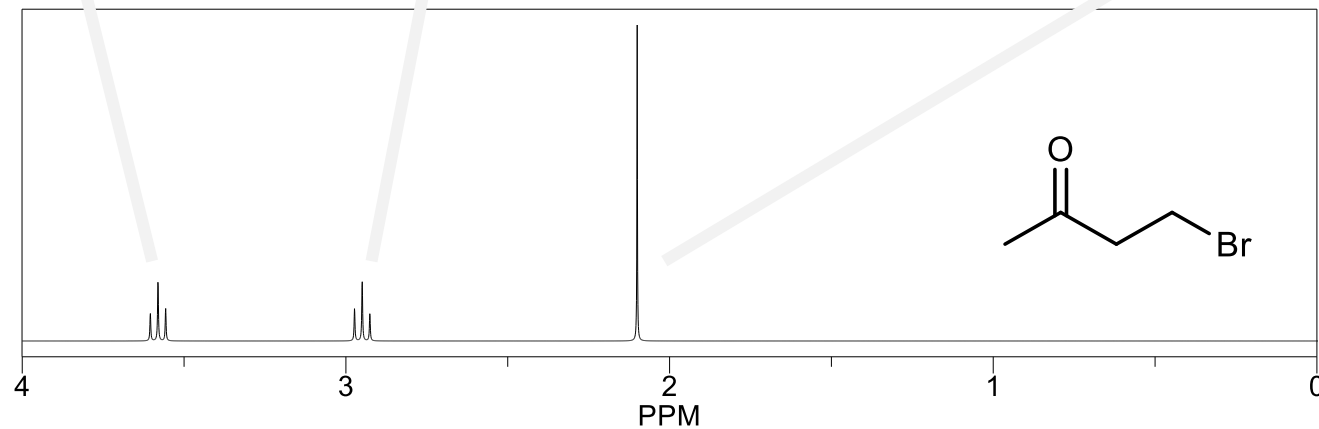
Juhan jatko-opiskelijana
koodaama kytkentäsimulaattori:
<http://kaviaari.kapsi.fi/nmr.html>

Karkeaan ennustamiseen sopiva sääntö: $n+1$

- $n+1$ -sääntö:** Yksinkertaisissa tapauksissa voidaan katsoa atomin viereisten vetyjen määrä (n) ja kytkeytymiskuvio on muotoa $n+1$.

Näkyä singlettinä
 $n+1 = 1$

Näytös 4:

Tuntemattoman molekyylin rakenteen määrittäminen

Tuntematon rakenne: Fragmenttilähestymistapa

- **Esimerkki:** Seuraava protonispektri kuuluu yhdisteelle jonka kaava on C_2H_6O . Mikä sen rakenne on?

